

§ 5 Motion om transinkluderande ansökningar, blanketter och enkäter

INLEDNING

Beatrice Björkskog (FI) och Sarah Svensson (FI) inkom den 11 maj 2015 med rubricerad motion. Motionärerna föreslår att Sala kommun inför "annat" som alternativ till "man" eller "kvinna" i alla de handlingar där begäran om att uppge sitt kön förekommer samt att Sala kommun inte begär upplysning om kön när den informationen inte är nödvändig.

Beredning

Bilaga KS 2016/9/1, svar på motionen från kommunstyrelsens ordförande
Bilaga KS 2016/9/2, yttrande från medborgarkontoret
Bilaga KS 2016/9/3, motion

Yrkanden

Carola Gunnarsson (C) yrkar
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att
kommunfullmäktige beslutar
att bifalla motionen

att Sala kommun inför "annat" som alternativ till "man" eller "kvinna" i
alla de handlingar där begäran om att uppge sitt kön förekommer,
att Sala kommun inte begär upplysning om kön när den informationen
inte är nödvändig,

samt

att uppdra till kommunstyrelsen att ta fram riktlinjer för transinkluderande
ansökningar, blanketter och enkäter i Sala kommun, att successivt införlivas i
nyttillkommande material eller vid revidering av material.

Hanna Westman (SBÄ) och Ulrika Spårebo (S) yrkar
bifall till Carola Gunnarssons (C) yrkande.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige
beslutar

att bifalla motionen

att Sala kommun inför "annat" som alternativ till "man" eller "kvinna" i
alla de handlingar där begäran om att uppge sitt kön förekommer,
att Sala kommun inte begär upplysning om kön när den informationen
inte är nödvändig,

samt

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	--	--------------------

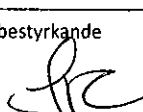
Sammanträdesdatum
2016-01-19

forts § 5

att uppdra till kommunstyrelsen att ta fram riktlinjer för transinkluderande ansökningar, blanketter och enkäter i Sala kommun, att successivt införlivas i nytillkommande material eller vid revidering av material.

Utdrag
kommunstyrelsen

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	--	--	---

KOMMUNSTYRELSEN
Carola Gunnarsson

1 (2)
2016-01-08
DIARIENR: 2015/404

Svar på motion om transinkluderade ansökning, blanketter och enkäter.

Beatrice Björkskog (FI) och Sarah Svensson (FI) inkom den 11 maj 2015 med rubricerad motion. Motionärerna föreslår att Sala kommun inför "annat" som alternativ till "man" eller "kvinna" i alla de handlingar där begäran om att uppge sitt kön förekommer samt att Sala kommun inte begär upplysning om kön när den informationen inte är nödvändig.

Motionärerna skriver att långt ifrån alla människor identifierar sig som antingen man eller kvinna. Forskning visar att 1-2 procent av befolkningen är transpersoner. De anser att varje människa har rätt till sin könsidentitet och att ingen ska behöva känna sig tvingad att identifiera sig som antingen man eller kvinna.

Ett steg mot ett samhälle som är mer inkluderande för transpersoner är att bygga samhällstrukturer som möjliggör andra val än enbart "man" eller "kvinna". Det kan vara att lägga till alternativet "annat" i kommunens ansökningar, blanketter och enkäter. Förutom att kommunen erkänner de som varken identifierar sig som män eller kvinnor får kommunen samtidigt möjlighet att ta del av statistik om transpersoner, vilket nästan helt saknas idag.

Motionen har remitterats till medborgarkontoret som i sitt svar skriver att motionen tar avstamp i diskrimineringslagen (SFS 2008:567) 1 kap 1 § med avsikt att skydda personer med "könsöverskridande identitet eller uttryck".

Tema Likabehandling, som är en del av Arbetsmiljöforum, säger i skriften *Lika rättigheter & möjligheter i arbetslivet – oavsett könsidentitet eller könsuttryck* (2013) att "Blanketter, både riktade till medarbetare och kunder, bör göras könsneutrala i så hög grad som möjligt" och vidare att bakgrundsfrågor om kön inte ska "ställas slentrianmässigt, utan bara om syftet är tydligt och det finns relevanta skäl att fråga". Sådana frågor bör inkludera svarsalternativ som gör tydligt att var och en själv definierar sig och som öppnar för möjligheten att inte definiera sig. Det kan finnas anledning att fråga om kön i vissa, specifika sammanhang, ofta i syfte att hitta ojämställda förhållanden som måste åtgärdas. I vissa medicinska fall har det biologiska könet eller genitalier betydelse för diagnos och behandling. I de fall kön efterfrågas, är det alltså viktigt att kommunicera varför det sker (jämnställdhetsstatistik, medicinsk relevans eller liknande), hur uppgifterna kommer att användas och vilken uppgift som efterfrågas: personnummer, självupplevt kön eller något annat.

Kommunstyrelsen

I dagsläget finns det ingen exakt sammanställning över antalet ansökningsmodeller, blanketter och enkäter som finns i Sala kommun, inte heller finns det statistik för hur många av de som finns som är aktuella för den här typen av ändring. Många av blanketterna ställer inte frågor grundade av kön. Varje kontor eller förvaltning ansvarar idag själv för att ta fram blanketter och dylikt efter verksamhetens behov. Kravet är att utformningen ska följa den grafiska profilen. Att i efterhand identifiera och ändra i alla befintliga dokument av den här karaktären skulle vara en kostsam och tidskrävande process. Icke desto mindre är det en viktig förändring som bör beaktas i framtiden.

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår därför att beslut fattas om att införa riktlinjer för transinkluderande ansökningar, blanketter och enkäter i Sala kommun och den sedermera införlivas i allt sådant nytillkommet material från och med ett visst datum och framåt.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar

att bifalla motionen

att Sala kommun inför "annat" som alternativ till "man" eller "kvinna" i alla de handlingar där begäran om att uppge sitt kön förekommer,

att Sala kommun inte begär upplysning om kön när den informationen inte är nödvändig samt

uppdra till kommunstyrelsen

att ta fram riktlinjer för transinkluderande ansökningar, blanketter och enkäter i Sala kommun att succesivt införlivas i nytillkommande material eller vid revidering av material.

Carola Gunnarsson (C)
Kommunstyrelsens ordförande

SALA KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning	
Ink. 2015 -09- 30	
Diarienum 2015/404	Aktbilaga 4

Yttrande angående motion om transinkluderande ansökningar, blanketter och enkäter

Feministiskt initiativ har lämnat in en motion om att Sala kommun bör införa ”annat” som alternativ till ”man” eller ”kvinna” i alla de handlingar där begäran om att uppge sitt kön förekommer, samt att Sala kommun inte begär upplysning om kön när den informationen inte är nödvändig. Förslaget tar avstamp i diskrimineringslagen (SFS 2008:567) 1 kap 1 § med avsikt att skydda personer med ”könsöverskridande identitet eller uttryck”.

Tema Likabehandling, som är en del av Arbetsmiljöforum, säger i skriften *Lika rättigheter & möjligheter i arbetslivet – oavsett könsidentitet eller könsuttryck* (2013) att ”Blanketter, både riktade till medarbetare och kunder, bör göras könsneutrala i så hög grad som möjligt” och vidare att bakgrundsfrågor om kön inte ska ”ställas slentrianmässigt, utan bara om syftet är tydligt och det finns relevanta skäl att fråga”. Sådana frågor bör inkludera svarsalternativ som gör tydligt att var och en själv definierar sig och som öppnar för möjligheten att inte definiera sig. Det kan finnas anledning att fråga om kön i vissa, specifika sammanhang, ofta i syfte att hitta ojämsställda förhållanden som måste åtgärdas. I vissa medicinska fall har det biologiska könet eller genitalier betydelse för diagnos och behandling. I de fall kön efterfrågas, är det alltså viktigt att kommunicera varför det sker (jämsställhetsstatistik, medicinsk relevans eller liknande), hur uppgifterna kommer att användas och vilken uppgift som efterfrågas: personnummer, självupplevt kön eller något annat.

I dagsläget finns det ingen exakt sammanställning över antalet ansökningsmodeller, blanketter och enkäter som finns i Sala kommun, inte heller finns det statistik för hur många av de som finns som är aktuella för den här typen av ändring. Många av blanketterna ställer inte frågor grundade av kön. Varje kontor eller förvaltning ansvarar idag själv för att ta fram blanketter och dyl. efter verksamhetens behov. Kravet är att utformningen ska följa den grafiska profilen. Att i efterhand identifiera och ändra i alla befintliga dokument av den här karaktären skulle vara en kostsam och tidskrävande process. Icke desto mindre är det en viktig förändring som bör beaktas i framtiden. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför att beslut fattas om att införa riktlinjer för transinkluderande ansökningar, blanketter och enkäter i Sala kommun och den sedermera införlivas i allt sådant nytillkommet material från och med ett visst datum och framåt.

Tina Hallin, Medborgarkontoret

SALA KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning	
Ink. 2015 -05- 08 /ms	
Diarlenr 2015 /404	Aktbilaga 1

Feministiskt initiativ

Motion

Till Sala kommunfullmäktige

Transinkluderande ansökningar, blanketter och enkäter

Långt ifrån alla människor identifierar sig som antingen man eller kvinna. Forskning visar att 1-2 % av befolkningen är transpersoner. Till begreppet transpersoner räknas till exempel personer som identifierar sig med ett annat kön än det de tillskrevs vid födseln, personer som inte identifierar sig med något kön, personer som identifierar sig med olika kön genom livet och många andra könsidentiteter.

Transpersoner är en av samhällets mest osynliggjorda och utsatta grupper. Ohälsotalen inom gruppen är mycket stora och de bemöts ofta med okunskap.

Diskrimineringslagen (SFS 2008:567) klargör i 1 kap 1 § avsikten att skydda personer med "könsöverskridande identitet eller uttryck" från diskriminering.

Feministiskt initiativ anser att varje människa har rätt till sin könsidentitet och att ingen ska behöva känna sig tvingad att identifiera sig som antingen man eller kvinna.

Ett steg mot ett samhälle som är mer inkluderande för transpersoner, är att bygga samhällsstrukturer som möjliggör andra val än enbart "man" eller "kvinna". Ett sådant litet steg är att lägga till alternativet "annat" i kommunens ansökningar, blanketter och enkäter.

Genom denna reform erkänner kommunen dem som varken identifierar sig som män eller kvinnor och får samtidigt möjlighet att ta del av statistik om transpersoner, vilket nästan helt saknas i dag.

Med hänvisning till ovanstående yrkar vi

- att Sala kommun inför "annat" som alternativ till "man" eller "kvinna" i alla de handlingar där begäran om att uppge sitt kön förekommer.
- att Sala kommun inte begär upplysning om kön när den informationen inte är nödvändig.

Sala, den 11 maj 2015

Med bästa hälsningar,

Sarah Svensson

Beatrice Björkskog, gruppledare, Feministiskt initiativ Sala

